

PROGRAMA FUNCIONAL de L'EDIFICI DEL PARC NATURAL DELS PORTS AL MAS DE BARBERANS

1. Introducció i contextualització

El Mas de Barberans és un dels 9 municipis que integren el Parc Natural. Té 577 habitants (2018) i es situa ben bé a la falda dels Ports, a la comarca del Montsià. La seva ubicació a mig vessant li atorga la particularitat de tenir com a fons escènic la serralada i la plana al davant. Les cases del poble es situen seguint les corbes de nivell, amb una disposició de mirador natural.

L'oferta turística per conèixer el **Parc natural dels Ports** des del Mas de Barberans es concentra al barranc de la Vall, que és forest municipal. Hi trobem l'àrea recreativa del mateix nom, els itineraris de la cova d'en Marc i el castell de l'Airosa, l'aparcament del Cocó de la Gralla i l'itinerari que porta fins a les pintures rupestres. Els serveis d'informació i educació ambiental que dona el Parc a la comarca del Montsià es fan des de la Sènia, on trobem el Centre de Visitants del Parc Natural dels Ports al Montsià.

En els últims anys, el Mas de Barberans s'ha convertit en un referent pel que fa al treball amb la pauma (margalló, *Chamaerops humilis*) i altres fibres vegetals. L'any 2010 es va inaugurar el Centre de Desenvolupament Local. El **Museu de la Pauma**, que depèn de l'ajuntament del Mas, ha treballat intensament per al desenvolupament econòmic local mitjançant la valorització d'aquesta part del patrimoni etnològic autòcton. El Museu compta amb un espai expositiu de caire permanent i una ampla oferta de tallers, cursos, etc. Cada any s'organitza **el Racó dels Artesans**, una fira monogràfica centrada en les fibres vegetals, que ja ha complit 20 anys, i que aplega a artesans especialitzats i té gran afluència de públic.

Al mateix municipi i dins al Parc Natural, està el **conjunt pictòric del Cocó de la Gralla**, que és una mostra de l'art rupestre llevantí. La seva antiguitat és d'uns 8.000 anys i es va pintar dins del període epipaleolític. Conté 69 figures que formen un conjunt excepcional. Des del 2017, s'ofereixen visites guiades especialitzades que també s'inicien al Museu de la Pauma. En aquest espai s'ha adaptat la sala d'audiovisuals amb un calc de les pintures que en permet una explicació específica abans de la visita.

La gestió del Museu es fa amb una tècnica contractada per l'ajuntament i les artesanes o guies que es contracten a temps parcial per als tallers o visites guiades.

L'any 2020 l'Ajuntament del Mas de Barberans i el Parc Natural dels Ports signen un acord per tal que des dels mateix Museu es pugui donar informació turística sobre els

valors i recursos del Parc Natural. Aquestes serveis d'informació són complementaris als que dona l'empresa que té la concessió dels serveis d'informació i educació ambiental del Montsià i que es fan des de la Sénia.

2. Objectiu

2.1. General

Tenir un equipament des d'on el Parc Natural dels Ports pugui oferir els serveis d'informació i educació ambiental propis i reforçar l'oferta turística i cultural del municipi del Mas de Barberans.

2.2. Específics

- a. Crear un espai des d'on donar els serveis d'informació i educació ambiental, incorporant aquest equipament al contracte de serveis d'informació i educació de la comarca del Montsià.
- b. Crear un espai de venda de productes "Fet al Parc": publicacions, artesanía, producte local...
- c. Crear un espai expositiu que serveixi de punt partida per les visites guiades als Ports, concretament sobre les pintures rupestres del Cocó de la Gralla.
- d. Crear espais específics per fer les activitats formatives organitzades des del Museu de la Pauma, amb una aula equipada i pensada pel treball amb fibres vegetals.
- e. Aquest centre podria formar part de la Xarxa de Centres acreditats per l'Agència Catalana de Turisme, com a destinació de turisme familiar en modalitat natura i muntanya en família.

3. Requisits

- Eficient a nivell energètic.
- Integrat amb l'entorn pel que fa a la volumetria i materials: entre les feixes de pedra en sec, en una zona amb horts i safarejos.
- Accessible a nivell físic i amb serveis accessibles al seu interior (accés universal)
- Edifici preferiblement en planta baixa.
- Amb espais polivalents, pensats per facilitar la permeabilitat i la gestió dels mateixos.
- Amb llum natural aprofitant les vistes i una terrassa.
- Accés amb vehicle i lloc d'estacionament.
- Connectat amb el poble amb un accés a peu.
- Amb un espai de porxo en planta baixa per fer activitats a l'aire lliure.

4. Definició dels espais

- Espai 1. **Recepció/ Exposició**

Ha de ser un espai ampli amb mostrador per atendre als visitants, venda de producte Fet al Parc (artesanía i producte local), espai per a un plànol gran dels Ports (com el vinil de Prat de Comte) i un petit espai d'emmagatzematge dels productes.

Aquesta recepció ha d'estar vinculada a l'espai expositiu que ens imaginem obert, però pensat per compatibilitzar l'ús simultani de la visita guiada i la informació /venda.

Superfície: 300 – 350 m²

- Espai 2. **Sala polivalent**

Sala d'audiovisuals i aula per fer tallers. Cal preveure els equipaments necessaris per fer tallers específics amb pauma (banyeres, assecat...), un magatzem o zona bruta dins de la sala que serveixi també per tancar el mobiliari que no s'utilitza en un moment donat.

Superfície: 150 m²

- Espai 3. **Lavabos i altes serveis**

Lavabos d'acord al necessari per normativa, accés des del *hall*.

Superfície: 50 m²

- Espai 4. **Magatzem per a peces de pauma o altre material a determinar segons necessitats**

Superfície: 120 -150 m²

Cal tenir en compte que per emmagatzemar peces de pauma o altres fibres vegetals les condicions d'humitat i temperatura han d'estar controlades per a la bona conservació.

- Espai 5. **Espai exterior cobert per fer activitats a l'aire lliure**

Ens imaginem un voladís del propi edifici, orientat per tal que sigui agradable i amb ombra natural

Superfície: a determinar segons disseny de l'edifici.

La superfície total de l'equipament projectat és de 650 m², sense incloure l'espai exterior. En funció de la ubicació concreta, també caldria contemplar una àrea d'estacionament de vehicles, l'accés rodat fins la carretera o carrer i l'accés per a vianants des del nucli urbà del Mas.

5. Els solars

Solar 1. És el solar ofert en primera opció per part de l'Ajuntament. Consideren que urbanitzar aquesta parcel·la ajuda a unificar el nucli del poble amb la part de serveis de la vora de la carretera (piscines).

Per altra banda sembla que no té cabuda un edifici de les dimensions previstes en el programa que es planteja.

Referència cadastral: 43078A026000620000BY

Polígon 26 Parcel·la 62, Mas de Barberans

Superfície 1.106 m²

Sòl no urbanitzable

Descripció: antics camps de conreu abandonats, disposats en dos feixes de terreny al mig del vessant abanquat que hi ha sota la part antiga del poble. Aquest vessant té com a límit inferior la carretera (cota 329 m) i com a límit superior l'avinguda Catalunya (363 m). El pendent és elevat (36 m de desnivell en 120 m de distància horitzontal).

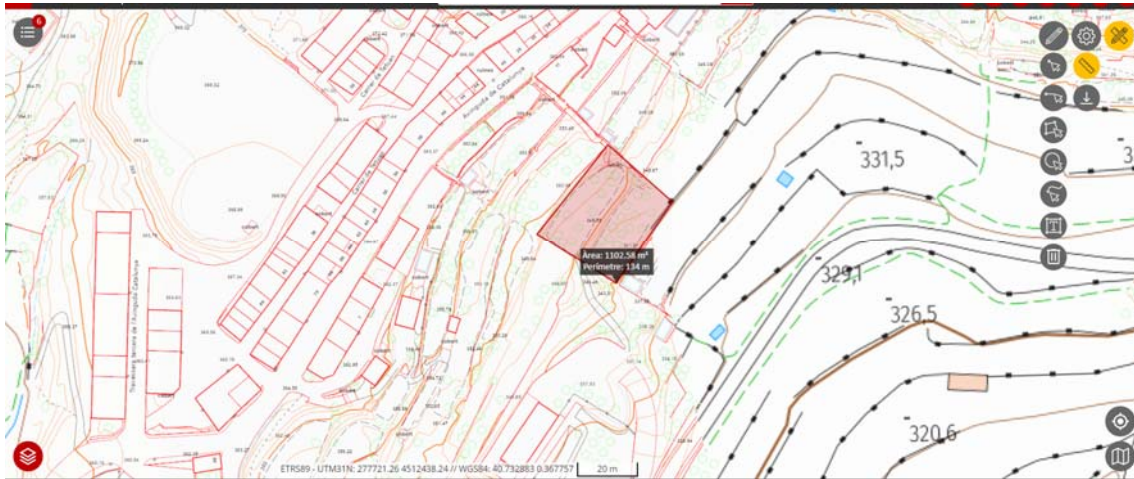
La parcel·la està dividida en dos bancals separats per mur de pedra seca i ribàs, d'uns 4 m d'altura total, la cota del bancal inferior és 341 m i el superior 345 m. El límit inferior és un altre mur de pedra seca i ribàs que dona a un bancal treballat; el límit superior és un mur de pedra seca que dona a un bancal erm privat.

Actualment és impracticable per la presència de vegetació, però el bancal inferior sembla mes gran (600 m² dels 1.100 m² totals).

Hi discorre un sender (pas a peu), que uneix el poble al nord amb les piscines al sud-oest.

No té accés amb vehicle. Llinda al sud-oest amb la finca municipal de les piscines, on hi ha accés en vehicle i es podria crear un accés per a trànsit rodat.

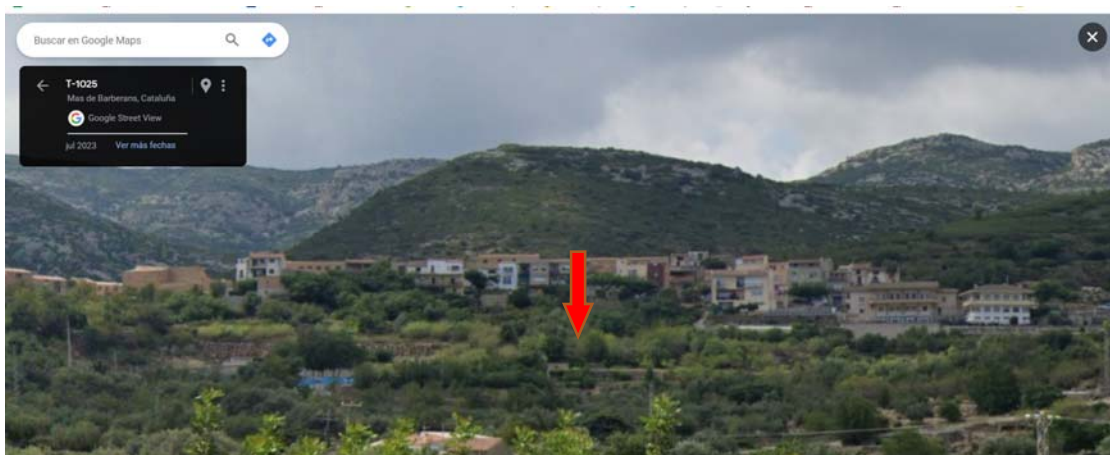
A tenir en compte: dificultat de fer l'accés rodat, manteniment del pas per a vianants per anar a les piscines, dificultat de construcció per la diferència de cota, zona d'estacionament (?) i impacte paisatgístic de l'edifici.

Parcel·la sobre el plànol topogràfic ortofotomapa actual i de l'any 1956

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural
**Direcció General de Polítiques Ambientals
i Medi Natural**
Parc Natural dels Ports

Av. Val de Zafán, s/n
43520 Roquetes
Tel. 977 50.40.12
pndelsports@gencat.cat

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural
**Direcció General de Polítiques Ambientals
i Medi Natural**
Parc Natural dels Ports

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural
**Direcció General de Polítiques Ambientals
i Medi Natural**
Parc Natural dels Ports

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural
**Direcció General de Polítiques Ambientals
i Medi Natural**
Parc Natural dels Ports

Solar 2. Solar a la vora de la carretera i les piscines, amb accés rodat

Referència cadastral: 43078A026001150000BZ

Polígon 26 Parcel·la 115, Mas de Barberans

Superfície: 1.997 m²

Sòl no urbanitzable

Descripció: antics camps de conreu abandonats, disposats en dos feixes de terreny. Les dos tenen accés amb vehicle des de la carretera. El bancal inferior és allargat i el superior, més pla, té una superfície aproximada de 600 m². La cota del bancal inferior és de 332,5 m i el superior de 335,7 m. El límit inferior és la carretera; hi ha part del solar a nivell de carretera.

Llinda al nord amb la finca municipal de les piscines, per l'est amb la carretera i per l'oest amb finca privada erma.

A tenir en compte: Té més presència en estar a la vora de la carretera, genera menys impacte, ja que la finca és més plana, té accés directe en vehicle, és més gran i no està afectada pel pas per a vianants.

Pel fet de ser SNU i estar a la vora de la carretera cal respectar les distàncies d'acord a la normativa. Les tanques (tipus diàfana) s'han de col·locar mínim a 3 m des del cap del talús; no se'n preveuen. Les zones d'estacionament mínim a 8 m del cap del talús, al costat de l'edifici. Les edificacions mínim a 25 m del límit més proper de la calçada.

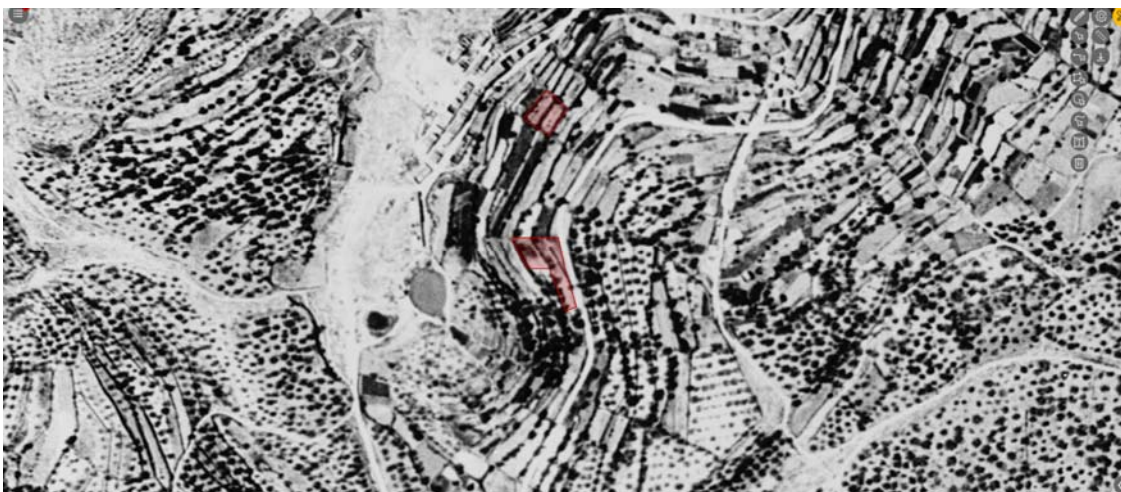
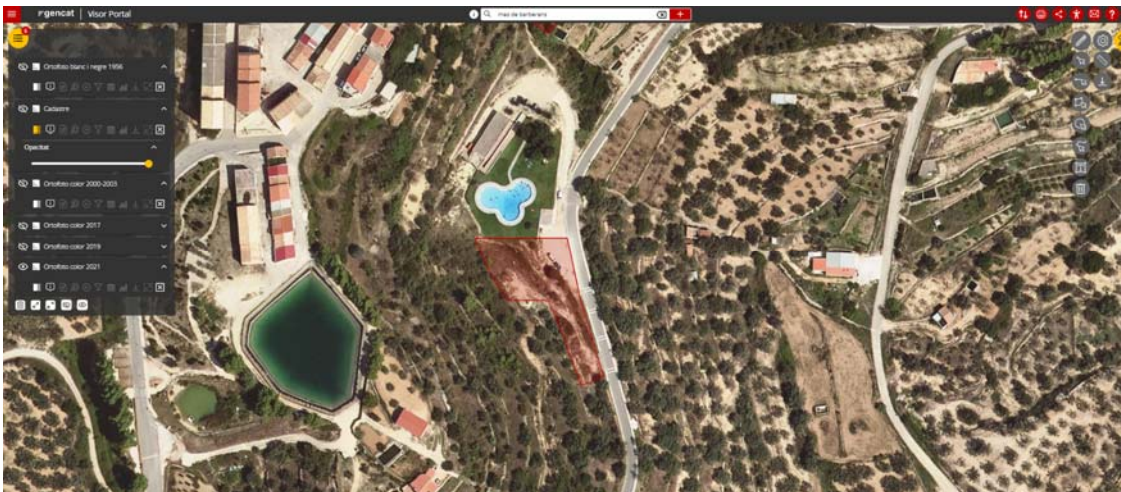
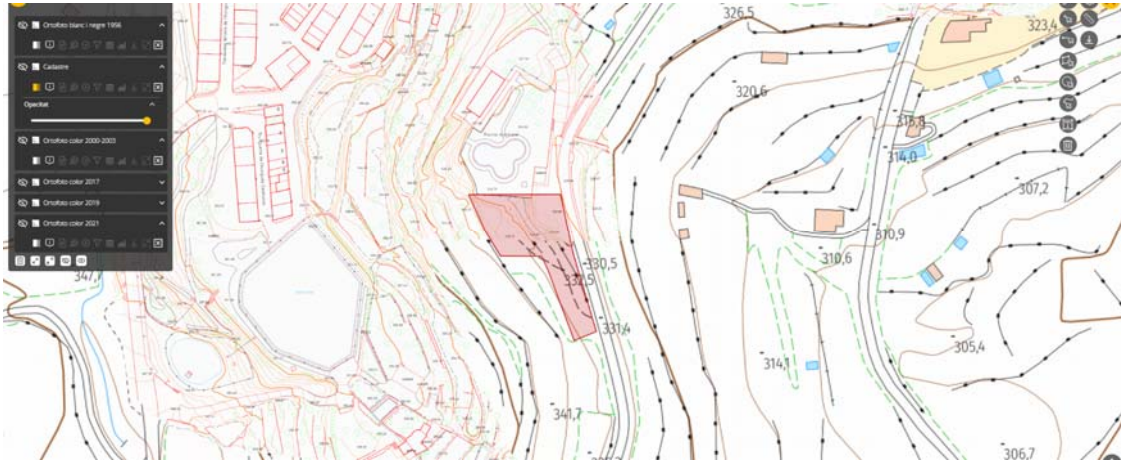
No es pot posar un pàrquing a la vora de la calçada, però si una zona de parada dels autobusos. Si que es pot refer el marge, millorar accessos...

Un canvi a sol urbà només canviaria la línia edificatòria, la resta queda igual. Un PAE no canvia res.

Veure plànol de les distàncies a carretera, a l'apartat 6 d'aquest document

Cal deixar pas per entrar a les piscines en vehicle.

Hi passa instal·lació aèria de llum.

Parcel·la sobre el plànol topogràfic ortofotomapa actual i de l'any 1956

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural
**Direcció General de Polítiques Ambientals
i Medi Natural**
Parc Natural dels Ports

Av. Val de Zafán, s/n
43520 Roquetes
Tel. 977 50.40.12
pndelsports@gencat.cat

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural
**Direcció General de Polítiques Ambientals
i Medi Natural**
Parc Natural dels Ports

Av. Val de Zafán, s/n
43520 Roquetes
Tel. 977 50.40.12
pndelsports@gencat.cat

6. Proposta d'actuació

D'acord amb el programa funcional que es planteja i tenint en compte que es considera prioritari unir el nucli de població amb el nou equipament, es proposa la següent opció:

- Construir l'edifici de 650 m² (superfície pendent de concretar) al solar 2 de la vora de la piscina amb accés en vehicle des de la carretera i espai d'estacionament.
- Connectar aquest edifici amb el poble a través del vial per a vianants existent i projectar les millores necessàries. Valorar la viabilitat per trams segons la titularitat dels terrenys.
- Projectar al solar 1, un espai d'ús públic a l'aire lliure, per acollir activitats i, a disposició dels usuaris que circulen per l'accés de vianants com a refugi climàtic.
- Fer la zona d'estacionament a la vora de l'edificació i preveure parada i maniobra d'autobusos a nivell de carretera. Dins el projecte incloure una separata que faci l'estudi específic de l'accés a carretera i la maniobrabilitat, visibilitat...

Plànol amb la situació dels dos solars

Plànol amb les distàncies a la carretera en SNU, queda una superfície disponible per edificar de 500 m² aprox. i zona d'aparcament al costat de l'edifici.